

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 13. januarja 1924.

Telefon šte. 552

ŠTEV. 13.

Rimski pakt.

Z mrzlično hitrostjo, še preden je mogla javnost zaznati, kaj pravzaprav vsebuje rimski sporazum, sta se odpeljala gg. Pašić in Ninčić v Rim, da podpišejo pakt, ki je postal krono neuspehom naše diplomacije. Medtem ko so se vršili v Ljubljani in drugih krajih naše države protestni shodi proti nezaključeni novemu udarcu na našo državo, se klanjajo zastopniki naše vlade italijanskim potentatom v Rimu, kjer se vršijo slavljaja in triumfi za novo zmago.

Nimamo izraza, da bi mogli primerno označiti ta čin. Iz komentarijev, ki jih prinašajo o paktu ne samo italijanski, ampak skoro vsi inozemski listi, izhaja v jasni luči, da smo doživeli poraz, ki bo imel za našo državo najtežje posledice v nacionalnem, kulturnem in gospodarskem oziru.

Za uporabo, odnosno souporabo malega pomola v reški luki, ki nam jo je milosrdno dovolila Italija za dobo 50 let, smo žrtvovali samostojnost Reke, s čimer smo izgubili eno največjih nacionalnih predstraž ter izročili nemilosrdni fašisti 20.000 naših bratov. Zgubili smo pa s tem obenem tudi najvažnejši trgovski emperij na vzhodnem Jadranu in tako je gospodarskemu razmahu celega severozapadnega dela naše države odvzeta najjačja točka.

Da nam je Italija dovolila uporabo pomola v reški luki, menimo, da ne bo tega smatral ni najbolj zagriženi italijanski patriot za kako koncesijo napram naši državi, kajti jasno je, da bo uporaba donesla Italiji sami največjih koristi, naši državi pa prav nobenih. Z našo trgovino, z našim uvozom in izvozom, ki bo šel preko reške luke, bo obogatela italijanska Reka, od jugoslovanske trgovine bo živelo na tisoče Italijanov, ki so sedaj brezposelni, medtem ko bodo naše luke, v kolikor bodo sploh uporabne, propadle. Italija je s tem dobila najvažnejše oporišče, s katerega bo dominirala nad Jadranom in ki ji bo omogočilo kontrolo nad znanim delom srednjeevropske trgovine. Največji uspeh si je pa pridobila Italija s tem, da je s tem paktom odstranila vse zapreke, ki so stale na poti njeni politični in gospodarski ekspanziji na Balkan in Podonavje. Dosledni, smotreni in brezobzirni politiki Mussolinija se je posrečilo pridobiti gospodujočo pozicijo na Jadranu in obenem odpreti Italiji vsa pota na Balkan. Italija je že davno spoznala važnost jugoslovanskih tržišč za svoje industrijske izdelke, južno sadije itd. Komaj čakala, da bo mogla plasirati na našem delovnem trgu svoje odviše delovne moči, osobito specialiste, ki bodo našli pri nas dobrega zaslужka, in intelektualne, v komercialnem oziru dobro rutinirane sile, ki bodo pripomogle k pridobivanju naših tržišč in treba bo velikih naporov, da ne pridemo popolnoma pod italijansko politično in gospodarsko tutorstvo.

Vprašamo se pri tem, ali je bila ta kapitulacija neizogibna, ali se je morala naša vlada brezpogojno pokoriti diktatu Mussolinija, in ni bila kriva temu neuspehu mogoče samo nespretnost naše diplomacije?

Z jasnimi določili rapalske pogodbe je bila zajamčena samostojnost reške države. Ob strani naše vlade je stalo v boju za reško

Gospodarska konferenca v Zagrebu.

V nedeljo dne 27. januarja 1924 se je vršila v Zagrebu velika gospodarska konferenca ob ogromni udeležbi predstavnikov vseh trgovskih, obrtniških in industrijskih zbornic in zastopnikov vseh važnejših gospodarskih korporacij naše države.

Iz Slovenije so bili navzoči: imenom Trgovske in obrtniške zbornice predsednik g. Knez, podpredsednik g. Ogrin, tajnika gg. dr. Fran Windischer, Mohorič ter g. Žagar, imenom Zveze trgovskih gremijev predsednik g. Ivan Jelačin ml. ter podpredsednik g. Žebal, imenom Zveze industrijev g. ing. Šuklje, nadalje veleindustriji gg. Noot, Pollak, Gassner, imenom ljubljanskega trgovskega gremija gg. Gregorc, Skaberne ter tajnik Šmuc, imenom mariborske sekcije Zveze industrijev g. dr. Pipuš, imenom mariborskega gremija g. Pinjar, imenom mariborskih obrtnikov g. Džamonja, zvezo južnostajerskih obrtnih združenj pa je zastopal g. Ivan Rebek.

Konferenco je otvoril ob 9. uri dopoldne predsednik zagrebske trgovske in obrtniške zbornice g. Arko. V svojem nagovoru je pozdravil pokrajinskega namestnika g. Cimića, finančnega delegata dr. Pinjarja, predsednika trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo g. Kneza in načelnika zveze trgovskih gremijev g. Jelačina in druge odlične zastopnike gospodarskih krogov.

Na predlog zborničnega predsednika g. Arkota je bil izvoljen za predsednika konference g. dr. Vrbanič, v predsedstvu pa sta bila zastopana g. Knez in g. Jelačin.

Po konstituiranju predsedstva se je na predlog g. dr. Vrbaniča poslalo udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. V nadaljnjih izjavanjih se spominja predsednik rimskega pakta, ki jemlje Reki samostojnost in jo prepušča italijanski suvereniteti. Na njegov predlog se je odposlala min. predsedniku Nikolu Pašiću v Rim in ministrskemu svetu v Beograd protestna brzojavka. Predlog so zborovalci z velikim odobravanjem pozdravili in ga soglasno odobrili.

V nadaljnjih izjavanjih poda g. predsednik v izčrpnem govoru pregled o težavah, ki ovirajo razvoj našega narodnega gospodarstva. V tem pogledu je povdarjal o težkih davčnih in taksnih bremenih in potrebo čimprejšnje vpostavitve gospodarskega sveta, ki ga nam zagurava naša ustava. Ob splošnem odobravanju je naglašal pomen konference, ki je v prvi vrsti ta, da glasno in odločno opozori našo vlado,

samostojnost nad 90% reškega prebivalstva in za reško samostojnost je manifestirala celokupna naša javnost na nešteti shodi in zborovanjih.

Zato menimo, da ni bilo stališče naše vlade v tem vprašanju pretežno, da pade vsa odgovornost za te neuspehe samo na Pašičevo vlado, ki ni zastavila zadostnih moči za to, da bi se točno izvršila rapalska pogodba.

Toda ako je bilo stališče naše vlade tudi še tako težko, da ni bilo več mogoče rešiti samostojnosti Reke, bi se dalo vendar izvajati vsaj nekatere koncesije, ki bi mogle pogršiti naše vlade ako ne opravičiti, pa vsaj omiliti. Z mejnimi korekturami, s koncesijami glede ravnanja z našim življenjem na Primor-

da se bo v povečani izmeri ozirala na potrebe in zahteve gospodarskih krogov, ki državi v obliki raznih bremen doprinašajo najboljše žrtve.

Nato je tajnik zagrebske trgovske zbornice dr. Lunaček prečital načrt resolucij, ki se glasijo:

Zastopniki trgovsko-obrtniško-industrijskih zbornic ter gospodarskih organizacij enodušno protestirajo proti dosedanemu načinu določanja zakonov in naredb gospodarske stroke ter najodločneje zahtevajo, da se pred donajanjem vsake zakonske odredbe te vrste zaslišijo želje gospodarstva in da se njegovim predstavnikom v to svrhu pravočasno objavi o osnutki vseh zakonov, pravilnikov in naredb. Vlada dosedaj sploh ni iskala mišljenja gospodarskih krogov, če ga pa je, ga potem ni prav nič upoštevala.

Celo mednarodne konvencije čisto ekonomskega značaja je sklepala naša država kljub opetovanim protestom gospodarskih krogov brez njihovega sodelovanja. En primer takega postopanja je sporazum o Reki, ki pomeni za našo državo težko in nenadomestljivo izgubo. Dosedaj donešeni zakoni so v gotovi meri ovirali normalni razvoj in napredek gospodarstva, mesto da bi ga pospeševali in olajšali ter je s temi zakoni stvorjeno stanje mnogo pripomoglo h krizi, s katero se morajo danes boriti skoro vse panoge našega gospodarstva. Naša podjetja so ostala brez zadostne državne zaštite napram inozemski konkurenci, dočim je na drugi strani država preprečala možnost sodelovanja tujega kapitala tam, kjer bi bilo to potrebno in za naše gospodarstvo koristno.

Zaradi tega zahtevajo udeleženci današnje zborovanja najodločneje:

1. Da se predvsem institucija Gospodarskega sveta, predvidena v čl. 44 ustave, v najkrajšem času oživotvori.

Izdelava zakona v Gospodarskem svetu se mora poveriti posebni strokovni komisiji, v kateri bodo zastopani tudi predstavniki gospodarskih krogov.

2. Da se preneha z dosedanjim prakso uvažanja novih državnih dajatev z retroaktivno veljavnostjo in da se retroaktivnost preklicuje ter preneha tudi z linearnim povečanjem davkov.

3. Da se izvršilne navedbe in pravilniki izdajajo samo v okvirju dotičnih zakonov in da se opusti praksa, po kateri se najrazličnejši specialni zakoni menjaajo s finančnim zakonom.

4. Da se vsi zakonski osnutki, ki se tičejo gospodarstva, predložijo narodni skupščini šele po zaslišanju zbornic in gospodarskih organizacij ter da se njihova mišljenja, obenem z vladnimi osnutki predložijo narodni skupščini.

5. Da se pri izdajanju davčnih, carinskih in taksnih zakonov v prvi vrsti vodi račun o pravični in enaki razdelitvi davčnih bremen na vse stanovne in kraje države.

6. Da država, ki od svojih pripadnikov zahteva vestno izpolnjevanje dolžnosti, predvsem točno plačevanje javnih dajatev, tudi sama zadošča točno svojim obveznostim.

7. Da se trgovinska, carinska in industrijska politika naše države izvaja v stalnem pravcu v sporazumu s predstavniki gospodarstva. Temeljito naj se zaščitijo vse panoge domačega gospodarstva potom povoljnih trgovinskih pogodb s sosednimi državami. Končno naj se opusti sistem koncesij pri ustanavljanju novih industrijskih podjetij.

8. Državna naročila na račun reparacij naj se čim najbolj omejujejo.

skem bi si mogla naša vlada svojo avtoriteto v tem vprašanju vsaj nekoliko zavarovati in prestiž naše vlade v inozemstvu ne bi tako padel, kakor bo brezdomno padel po podpisu rimskega pakta.

Danes nam niso še znane potanjnosti pakta, ki se je podpisal včeraj v Rimu, toda kakor je smatral Mussolini določila rapalske pogodbe samo za komad papirja, ki nima nobene moči in veljave, tako bo smatralo tudi naše ljudstvo rimski sporazum, ki je bil sklenjen proti volji naroda in v očividno težko škodo našega nacionalnega gospodarstva, za neveljaven. Sporazum, ki je bil sklenjen proti volji naroda, ni sporazum in nikdo nas ne bo mogel prisiliti, da bomo določila tega sporazuma spoštovali!

9. Obžaluje se, da so prometne prilike še vedno skrajno neurejene ter se pozivlja vlado, da v najkrajšem času najde potrebna sredstva ter prične izgraditev dobrega železniškega omrežja.

10. Železniška tarifa se naj dovede v sklad s stanjem in potrebami gospodarstva. Event. spremembe tarife se naj ne izvedejo linearno. Vpoštevajo se naj tarife in tarifa politika sosednjih držav. Tarifni odbor naj takoj začne delo, katero mu je po zakonskih odredbah stavljeno v dolžnost.

11. Zahteva se sistematična izgraditev vseh važnih cest s pomočjo države.

12. Vlada naj posveti najresnejšo pažnjo pospeševanju našega pomorstva v splošnem, a posebno ureditvi naše plovbe, izgradnji in razširjenju naših luk. Ustvariti boljših pomorskih zvez z zaledjem, uvedbi tarifnih, carinskih in železniških pogodbosti za pomorski promet ter da se z vsemi merami potrudijo, da naše Jadransko morje čim prej postane odločilen činitelj naše zunanje trgovine.

13. Uredijo naj se čimprej ona vprašanja, ki so v posredni ali neposredni zvezi s trgovinskim izkoriščanjem jugoslovanske cone v solunskem pristanišču.

14. Pristopi naj se čimprej k izvedbi madriške mednarodne konvencije, s katero se regulira mednarodni poštni promet.

15. Olajša naj se poštni promet z inozemstvom in se naj v to svrhu poenostavi, poenotijo in po možnosti povsem ukinejo redarstveni in konzularni vizi.

16. Gospodarstvu naj se čimprej osigurajo potrebni dolgodobni in kratkodobni krediti.

17. Osigura naj se sodelovanje tujega kapitala v domačih podjetjih. Država naj podpira dobivanje kreditov za industrijo in trgovino v inozemstvu, ne da bi za to zastavljala svojo politično in narodno-gospodarsko svobodo.

18. Stanovanjska kriza naj se rešuje na način, da se na eni strani gospodarskim krogom ne nalaga dolžnost gradnje v obsegu, ki preokrača njihove sile, a na drugi strani, da tudi država sama gradi poslopja za svoje urade in uradništvo.

19. Pristopi naj se čimprej k temeljiti reviziji zakona o zavarovanju delavcev proti boleznim in neugodam, kakor tudi zakona o zaščiti delavstva.

20. Odpravijo naj se zapreke, ki ovirajo gospodarsko delo in imajo za posledico nezaposlenost.

21. Organizira naj se zanesljiva statistična služba zlasti glede na celokupno gospodarsko življenje in ti statistični podatki naj se pravočasno objavijo.

22. Sporazumno z vsemi gospodarskimi krogi naj se čim prej donese enoten zakon v zbornicah.

23. Vlada naj izdatno podpira strokovno šolstvo za izobrazbo vseh panog gospodarskega naraščanja in vse ustanove, ki so s tem v zvezi.

24. V interesu gospodarskih zvez z inozemstvom naj se vsem konzularnim predstavnikom dodeli posebni komercialni atašaji, a trgovinske agencije naj se ukinejo. V za nas najvažnejših inozemskih centrih naj se osnujejo trgovske zbornice SHS.

25. Zajamči naj se neodvisnost upravnih in sodnih organov.

Predno se je otvorila debata o prebrani resoluciji je pozdravil udeležnike konference zagrebski župan g. Heinzl v imenu mesta Zagreb in pokrajinski namestnik g. Cimić, ki je posegel v svojem nagovoru tudi na politično polje in povdarjal, da gospodarski krogi ne polagajo zadostnih važnosti na to, koga odpošljejo v Narodno skupščino. Ako so zakoni slabi, so neposredni povod poslanci, ki ne kažejo zadostnega interesa za koristi gospodarskih krogov.

V debati k resolucijam je od Slovencev govoril najprej g. Jelačin ml., ki je burno aklamiran pozdravil konferenco v imenu trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo in zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.

Nadalje je govoril g. Džamonja iz Maribora o gospodarskem svetu in o kuluku. Glede kuluka je zahteval, da se tudi občinske in okrajne ceste popravljajo in grade z državno podporo.

G. dr. Pipuš je v imenu sekcije industrijev v Mariboru govoril o občutnosti progresije dohodnine v Sloveniji in zahteval, da se izloči iz resolucije točka 18.

G. Ogrin, predsednik trgovske in obrtniške zbornice je pozdravil konferenco v imenu slovenskih obrtnikov ter ožigosal postopanje vlade, ki ne kaže nobenega smisla za strokovno šolstvo.

Njegova izvajanja so vsi udeležniki jako živahno odobraval.

Zastopnik zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug g. Rebek je govoril o industrijskih kreditih in izročil predsedstvu obsežno specijalno resolucijo.

V imenu slovenskih trgovcev je govoril g. Zebal, kot podpredsednik Zveze trgovskih gremijev.

Govoril je končno tudi g. ing. Šuklje, povdarjajoč med drugim, da se razširi kompetenca ministrstva trgovine in industrije.

Nadalje se je udeležilo debate še več drugih zastopnikov trgovskih in obrtniških zbornic in gospodarskih korporacij. Med temi je vzbudil največjo pozornost govor predsednika Saveza industrijcev g. Aleksandra, ki se je izjavil za čim popolnejšo objavo uradniške štalistike in povdarjal njen pomen za naše narodno gospodarstvo. V svojem govoru se je dotaknil skoro vseh vprašanih, ki teže gospodarske kroge, osobito izčrpno davčno vprašanje, potrebo pravne sigurnosti v naši državi in

zahtevo, da se preje uveljavi zakon o gospodarskem svetu.

Po sklenjeni debati so se resolucije z dodatkom g. Ogrina soglasno sprejele.

Na čast došlim gostom je priredila zagrebska trgovska in obrtniška zbornica zvečer rout, na katerega so bili povabljeni zastopniki gospodarskih, trgovskih in industrijskih krogov. Prisotne goste je pozdravil predsednik g. Vl. Arko.

Med velikim aplavzom je podpredsednik Centrale industrijskih korporacij dr. Fran Windischer čestital na uspehih konference g. Arko, mestu Zagrebu in hrvatskim pridobitnim krogom. Na routu so se vrstili govori in napitnice, spremljani vedno z živahnim ploskanjem. Med drugimi so govorili izkušeni parlamentarec Stanojević, Hristić, dr. Vrbanić, Ivan Jelačin ml. v imenu slovenskih trgovcev. Slovenska velika industrija je bila mnogoštevilno zastopana, navzoči so bili predsednik Trgovske zbornice v Ljubljani g. Ivan Knez, nje podpredsednik g. Ivan Ogrin, dalje veleindustrija gg. Noot, Pollak in Gassner. Vsi so izrekli željo, da bi bilo prihodnje zborovanje pridobitnih krogov v Sloveniji in je g. dr. Fran Windischer končno predlagal, da bodi ta konferenca lefos poleti na Bledu.

prej upoštevati obstoječe razmere in tem primerno usmeriti delovanje, predvsem pa nujno organizirati trgovino s tem blagom. To je tem nujnejše, ker je naša industrija že začela računati na domačo volno, ter treba privedi proizvajalca v direktno kupčijsko zvezo z veletržcem. Prosta prodaja je najumestnejša in najlažje izvedljiva potom dražbe (aukcije), ki bi pa naj delovala obenem tudi poučno. To je zelo potrebno, kajti primitivno striženje ovc in pranje volne pri nas zelo neugodno vpliva na boniteto volne, saj nimamo niti ene pralnice za volno. Ustvariti je treba društvo ali tvrdko, ki bi naj uredila tako pralnico. Vanjo bi prišla vsa volna, bi se temeljito oprala, osušila, kondicionirala in sortirala po kvaliteti. Sele potem bi postala sposobna za svetovni trg.

Za sistematično poučno delo za obče izboljšanje volne na temelju preizkuševanja in selekcije je potreben zavod za preskuševanje volne. Ta zavod je lahko državni in v tem slučaju bi bil dodeljen zavodu za živinorejo na vseučilišču, ali pa privatna institucija.

Po kratki razpravi o predmetu se

je sklenilo: Sejm volne je potreben, za sedaj pa ga je oživotvoriti le kot vzorčni sejm. Ta se bo prirejal vsako leto v polovici meseca junija ter začne z 1924. letom. Posameznik spravi lahko na ta sejm tudi večje množine blaga, toda le na svojo odgovornost. Vzorci, ki se pripustijo na sejm, se morajo prej preizkusiti. Da se ideja tega sejma čimbolj razširi, bo Zagrebački zbor stopil v stike s tvornicami, ki podeljujejo volno, in ob priliki bodočega Velikega sejma v Zagrebu se bo na zborovanju 3. maja t. l. načelo tudi vprašanje osnovanja sindikata te tekstilne industrije.

To je rezultat te ankete, ki ima pomen tudi za Slovenijo. V prvi vrsti prihaja v poštev izboljšanje volne pri jezersko-solčavski in gorenjski ovci z izbiro in križanjem, dalje urediti bo treba kupčijo z volno v smislu na gornji anketi podanih smernic in slednjič zainteresirati domačo tekstilno industrijo za volno domačega izvora. Predvsem pa pozivljamo vse interese iz Slovenije, da stopijo v stik z Zagrebačkim zborom in pripomorejo k rešitvi tega za naše gospodarstvo velevažnega vprašanja. Inž. R. L.

Anketa o volni.

Neurejene razmere pri kupčiji z volno v naši državi, neracionalno izkoriščanje volne in premajhna skrb za izboljšanje njene kvalitete so dale Zagreškemu Zboru povod za sklicanje ankete o tem predmetu. To zborovanje se je vršilo 16. decembra 1923 v Zagrebu v prisotnosti zastopnikov iz cele naše kraljevine in seveda tudi iz Slovenije. Z ozirom na posebno važnost tega blaga za našo pokrajino, pa naj si bo za producenta, kakor konzumenta, ne bo odveč, če tudi slovenske interese seznanimoz na važnejših podatkih razprave te ankete.

Zborovanje je vodil prof. dr. Frančeš, glavni referat pa je podal prof. dr. Ulmanský. Najprej je govoril o produkciji volne v Jugoslaviji ter zastavil vprašanje, če je pri nas sploh kaj izgleda na izboljšanje volnarstva. Po službeni štalistiki je bilo na današnjem ozemlju naše države pred vojno blizu 11.5 milijona ovc. To število je med vojno padlo na 5 milijonov, po vojni pa je v zadnjih štirih letih zrastle za 100%, t. j. na 10 milijonov. Tendence za razvoj ovčarstva stoji torej na prvem mestu; to pa vsled tega, ker so naši kraji vsled svojih klimatičnih in gospodarskih razmer za to žival zelo prikladni. Predvsem so naši kraški kraji vsled pomanjkanja bujne paše in vode v stanu nuditi zadostno krme edinole ovcam, ki relativno potrebujejo najmanj vode in najskromnejša krmila. Vojvodina, Srem ima pa v izobilju strnišča, ki se po ovcah izvrstno izkoristijo. Nadalje imajo Hrvatska, Bosna in Slovenija s svojimi predplaninskimi in planinskimi pašniki prvovrstne lege za obsežno gojitve ovce.

Ovca nam nudi razne koristi: volno, meso, mleko, kožuhovino in drugo. Vendar pa prihaja v prvi vrsti v upoštevanje volna (n. pr. Merino), potem meso (n. pr. angleška Down-ovca) in slednjič mleko (n. pr. vhodno-frizijška mlečna ovca). Za meso in mleko je pa posebno dobra naša domača ovca. Domače pasme so: 1. Glavna je pramenka (takozvana ogrska ovca — cakelj), ki živi v velikih množinah v Bosni, Srbiji, Liku, Dalmaciji in Vojvodini, križana tudi z drugimi pasmami. Na Ogrskem je razširjena do karpatskega gorovja. 2. Slovenska ovca, od katere imamo poseben tip v jezersko-solčavski ovci. 3. Cigaja, ki jo zraven pramenke dobimo v Vojvodini, deloma čisto, deloma skrižano. Cigaja je rumunska ovca, dobra posebno glede volne, odporna, dobre rasti in koristna tako zaradi mesa, kakor mleka. Slovaki prihajajo vsako leto v Vojvodino in jih pokupijo

do 10.000. 4. Razen teh domačih pasem dobimo v Vojvodini tudi importirane ovce, kakor so Merino, Rambouillet in druge.

Glede volne pri nas nimamo enoličnosti, vsled tega nam manjka stalen izraziti tip ovce za volno. Kvaliteta volne v naši trgovini je groba. Če od 10 milijonov naših ovc računamo letni povprečni pridelek na volni po 1.50 kg, znaša to 15 milijonov kilogramov surovega ali 7 milijonov čistega blaga, ki je pa po večini le groba volna, prikladna le za izdelovanje kmetijskega sukna in raševine. Izvoz volne 1922. leta iz naše države je bil malenkosten; uvoz izdelkov iz volne (sukno in konfekcijsko blago) pa zelo izdaten ter je znašal 4745 ton v vrednosti od 353,460.000 Din ali 8.58% celokupnega uvoza. Pravo vrednost volne naš kmet pravzaprav še niti ne pozna, drugače bi pravilneje ravnal z njo. Toda tudi v svetovni trgovini ne prihaja v poštev naš pridelek; to pa vsled tega, ker kupčija s tem blagom pri nas sploh še ni organizirana. Za tekstilno industrijo ima pomen samo Srem in Vojvodina, slovenska volna je dobra samo za navadno sukno (izdelki iz raševine). Večji del volne iz Dalmacije, Bosne in Hercegovine, Srbije in Like se uporablja za tkanje navadnega kmetijskega sukna in za polnenje blazin in posteljnine.

Ker pri sedanjem stanju nismo zmožni z domačo volno konkurirati z inozemstvom, nastane vprašanje: ali se da z volno sploh kaj napraviti in je-li mogoče kvaliteto domačega blaga izboljšati? Seveda je to mogoče! Saj je celo znamenita Merinova nastala iz čisto navadne ovce (Raca lacha chural), ki so ji podnebje in gospodarske razmere v Španiji izredno izboljšale volno. Naše podnebje pa tej ovci ne ugaia. Z umnim vzrejevanjem tudi pri nas lahko dobimo finejšo volno; in sicer dosežemo to najprej pri cigaji, potem pri slovenski ovci in slednjič tudi pri pramenki, katere pasme so brez dvoma v stanu sčasoma izboljšati kvaliteto svoje volne. Z ozirom na to dejstvo nam ni treba uvažati boljših tujih pasem, ampak le z izbiro in križanjem domačih plemen dosežemo žlahten tip ovce za volno, ki nam bo omogočila tekmovanje z inozemskim blagom.

Hrvatska, Slavonija, Vojvodina, del Srbije in Slovenije se morajo intenzivno oprijeti dela za pridobivanje boljše kvalitete volne, medtem ko se je v drugih krajih treba šele odločiti za primerne smeri vzrejevanja.

Glede kupčije z volno treba naj-

Višjega deželnega sodišča svetnik dr. Edvard Pajnič:

Kolebajoča vrednost denarja in pravne razmere.

(Nadaljevanje.)

Pod tako zaščito sodišč so inozemske avstrijske in nemške zavarovalnice pri zavarovanju na doživljenje ali za slučaj smrti ponujale, da zavarovano vsoto inozemskemu upravičencu odštejejo v tamošnji denarni veljavi. Posebno nemške zavarovalnice na tako famozno ponudbo menda še odgovora niso dobile, ker že poštnina za tak odgovor nešteto krat presega celo ponujano vsoto. Tako povzroča silno padla vrednost v Avstriji in Nemčiji za inozemske upnike naravnost tragikomične situacije.

Nekoliko goraj opisanim odločbam podobna razvoja glede enega, pa z daleka ne tako kričevega slučaja, mi je znana tudi pri nas (Cg Ia 31/21 dež. sodišča v Ljubljani in Bc 120/10 viš. deželnega sodišča v Ljubljani). Pripomniti pa moram, da v tej zadevi ni še razsodil naš najvišji forum, stol sedmorice od B v Zagrebu. Zato se za sedaj tudi vzdržujem vsake opazke in povem le odločbo nižjih instanc kot tako. Slučaj je pa tak. Posestnik I. Ž. iz kraja, ležečega v Jugoslaviji, je postal glasom dolžnega pisma 30. XII. 1895 dolžan 5500 gld ali 11.000 kron okrajni hranilnici in posojilnici, registrovani zadrugi z o. z. v Idriji. Ta terjatev je bila tudi zastavopravno zavarovana na posestvu omenjenega dolžnika. Dne 18. VII. 1919 je poplačal, prav dal nakazati po svojem mnenju ves še preostali dolg z zneskom 7255 jugoslov. kron upnici. Ta pa je uveljavljala, da ima prejeti še 2991 Lit in potrdila le delno plačilo dolga ne hoteč izdati po zahtevi dolžnika izbrisne pobotnice. Sklicevala se je upnica v sporu, v katerem je kot tožitelj zahteval dolžnik izdajo takega izbrisnega dovoljenja, na okolnost, da je omenjeni dolg plačan po roku 19. IV. 1919, radi česar je bilo gorenjo kronsko obvezo plačati v smislu ital. zakona 31. III. 1919 odn. 27. XI. 1919, št. 2227, v lirah po ključu ena krona izda za le šestdeset centezimov. Kot kraj izpolnitve namreč (§ 905. o. d. z.) bilo je glasom dolžnega pisma z dne 30. XII. 1895 določeno mesto Idrija. Prvo kakor drugo sodišče odločilo sta v smislu stavljenega zahtevka v neprilog upnice, odločitve stola sedmorice pričakujemo še z napetostjo.

Z ozirom na živahnost medsebojnega trgovskega prometa postalo je silno važno razmerje med vrednostjo našega denarja na eni in laško liro na drugi strani. Posebno se to čuti pri lesni trgovini. Živahno je vsled tega tudi trgovanje z lirskimi novčanicami in včasih (o čemer pa tukaj ni razpravljati), zavzema ta kupčija tudi nečedne oblike. Pri takih pravdah, kjer je izražen tožbeni zahtevak v lirah (ali tudi v kaki siceršnji tuji ve-

ljavi), smatra se zadevna tuja valuta kot blago, ki spreminja po merilu pri nas veljavnega denarja svojo vrednost. Zavzemanje tega stališča je običajno in skoro da neizogibno, kajti sicer bi domača sodišča naravnost ignorirala našo denarno veljavo in morala vzeti v poštev kot nekako absolutno vrednotno merilo v vseh slučajih le zlatno vrednost. Mogoče je namreč vendarle, da v gotovem razdobju napram zlati veljavi ital. lira ni izpremenila svoje vrednosti, v tem ko se je pri našem denarju ta vrednost napram zlati enoti izdatno znižala.

V nadaljnjo razmišljanje o tem pravnogospodarskem problemu, podam tu še nekaj praktičnih slučajev, o katerih so imela odločevati naša sodišča.

V enem slučaju je vtoževala inozemska banka znesek efektivnih 100 tisoč lir, češ da je nasprotnici, z njo v trgovski zvezi se nahajajoči družbi pomotoma dvakrat izplačala, prav vpisala v dobro ta znesek v ital. lirah in sicer drugič brez vsakega pravnega naslova. To dejstvo se je na strani tožene tudi priznalo. Slednja pa je ugovarjala, da je na dan pomotnega dobrovpisa (6. I. 1921) dobila le vrednost okoli 550.000 Kj z ozirom na tedanji tečaj lire pri nas, v tem ko je pri odpritu pomote (novembra 1921) imela lira napram gorenjemu tečaju več kot še enkrat toliko vrednost. Pripravljena je bila tožena, da plača tožiteljici le gorenjo vsoto 550.000 Kj. Ko je prišlo do sodbe na prvi stopnji, kjer se je tožbenemu zahtevku ugodilo in obsodilo toženo v efektivno plačilo 100.000 lir, je pa lira imela že vrednost 20 naših kron. Na priziv tožene stranke je druga stopnja (višje deželno sodišče v Ljubljani) kratkomalo tožbeni zahtevak zavrnila. Tožba je obogatitvena in se opira na določbo § 1431. o. d. z. Lire so blago in niti ne v predležečem slučaju nadomestljivo, ker je njih vrednost bila ob času pomotnega dobrovpisa vsa drugačna (manjša), nego ob času, ko se je pomota odkrila ali celo tedaj, ko se je izrekla sodba na prvi stopnji. Po § 1431. o. d. z. je opravičena tožiteljica, da zahteva le korist nazaj, ki jo je imela od pomotnega dobrovpisa tožena. Ta neopravičena korist (obogatitev) je obstojala bistveno v prejemu 100.000 lir po tečaju na dan dobrovpisa ter v tem, da se je ta dobrovpis polagoma izkoriščal, medtem, ko je vrednost lir naraščala polagoma. Iztožiti bi imela tožiteljica le opisano obogatitev, izraženo v jugoslovanski valuti; če bi dobila sedaj tožiteljica prisojenih 100.000 lir po neprimerno večji (skoro štirikratni) vrednosti, napravila bi povsem ne-

opravičeni dobiček, ga po smislu § 1431. o. d. z. nikakor ne sme zahtevati, ne dobiti. Tudi v tem slučaju vidimo, da se smatrajo lire kot gotovo blago, ne pa kot denar, kot zakonito plačilno sredstvo v notranjem državi. Pripomnim seveda tudi tukaj, da i ta pravdna zadeva ni še dokončno rešena na najvišji stopnji.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Zanimanje Poljske za naš izvoz. Večja grupa kolonijalnih veletrgovcev na Poljskem je pripravljena importirati iz Jugoslavije različne artikle. V poštev pridejo češplje, pekmez, sadje, sardine, vino itd. — Vsa tozadevna pojasnila daje interesantom Urad Ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gospodstvska cesta.

Industrija.

Nova industrija. V Mariboru se je ustanovila nova tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov. Lastnika novega podjetja sta gg. Perhavec in Valjak.

Denarstvo.

Francosko posojilo sprejeto v skupščini. V naši skupščini je bil po debati dne 26. t. m. sprejet zakon o francoskem posojilu z 103 napram 61 glasovom. Finančni minister dr. Stojadinović je omenjal razloge za najetje tega posojila in to: 1. Radi nujne potrebe obnove opustošenih krajev. 2. Radi obnove in popolitve našega vojnega materiala in oboroževanja vojske. Pri prehodu preko Albanije l. 1915. je naša vojska izgubila ves vojni material, vse topove, v deželi je zapustila dobro preskrbljena skladišča, a potem je vse propadlo. Potreba je sedaj, da se material nabavi in popolni. Mi moramo imeti dobro opremljeno in pripravljeno vojsko, da tako ohranimo sadove, ki smo si jih priborili v dolgotrajni vojni. Obrnili smo se do Francije, naše zaveznice za to posojilo. Francija ni smatrala tega posojila kot kak trgovski posel, marveč kot akt prijateljstva, zato so pogoji posojila v finančnem oziru zelo povoljni. Tako posojilo more dati samo prijatelj, nikakor pa se je ne more dobiti na trgu.

Nov kovani denar. Kakor proročajo nekateri beograjski listi, namerava država v kratkem vzeti iz prometa vse papirnate novce po 25 in 50 para in jih nadomestiti s kovanimi novcem, sličnim drobižu pred vojno.

Zahlevajte povsod našo domačo Kolinsko cikorijo
izvrsten pridelan za kavo.

Dopisi.

Novo mesto. — Prejeli smo: Po zadnjih volitvah v dohodninski cenilno komisijo so bili izvoljeni članom kandidati, postavljeni od tukajšnjega gremija. Zvezali smo se s samostojno kmetijsko stranko in društvom hišnih posesnikov v Novem mestu ter so bili izvoljeni kot člani: g. Edmund Kastelic, trgovec in načelnik gremija v Novem mestu, ter g. Rudolf Faleskini, posesnik in opekarnar v Dol. Straži, namestnik g. Anton Podpadec, posesnik in mlinar v Kamenpotoku, in g. Karol Barborič, trgovec v Novem mestu. Zalosno vlogo so igrali fik pred volitvami nekateri člani gremija, ki so obenem člani in odborniki obrtne organizacije za Slovenijo v Novem mestu. Isti se menda ne zavedajo važnosti zastopstva trgovskega sloja v dohodninski komisiji ter je obžalovali, da se niso niti volitev udeležili ter bi kmalu omogočili izvolitev kandidačlov, postavljenih od kmetijske zveze. Doličnim gospodom bi svetlovali, da preberejo § 1. gremijskih pravil, kajti v dveh organizacijah ni mogoče delovati. Postavili se morate na stališče trgovca ali pa obrtnika in izvajali potem konsekvence. Le tedaj se bo moglo uspešno delovati v stanovski organizaciji.

Iz naših organizacij.

Trgovski gremij v Ribnici. Na Svečnico, dne 2. februarja 1924 ob 1. uri popoldne se vrši sestanek vseh lesnih trgovcev v prostorih A. Podboj v Ribnici s sledečim sporedom: 1. Podaljšanje roka za prijavo lesa okr. davč. oblasti v Kočevju. 2. Ustanovitev uradnih dnevov glede davčnih zadev. 3. Raznoterosti. Ker bo sestanek zelo važnega pomena za vse lesne trgovce, se vabijo vsi, da se ga zanesljivo in polnoštevilno udeležijo. Izid volitev v dohodninsko komisijo v pol. okraju Slovenjgradec in Prevalje.

Volilni davčni okraj	Člani							skupno število volitev
	združena lista		nemška lista		razni drugi			
	Rojnik Ivan trgovec	Vrhnik Ivan kmet	Schuster H. gostilničar	Perkusch trgovec	Lahornik kmet	Klančič kmet		
Slovenjgradec	116	117	—	—	—	1	808	
Marenberg	60	60	46	46	—	—	117	
Prevalje	4	112	6	6	108	—	631	
Šošanj	46	46	—	—	—	—	106	
Skupaj . . .	226	335	52	52	108	1	488	
							118	
							885	
							46	
							2812	
							38	

Volilni davčni okraj	Namestniki							skupno število volitev
	združena lista		nemška lista		razni drugi			
	Kralj Ivan mizar	Kumprej kmet	Lobenwein lasni trg.	Barth čevljar	Drževnik kmet			
Slovenjgradec	91	116	—	—	26		808	
Marenberg	60	60	46	46	—		117	
Prevalje	4	112	6	6	108		631	
Šošanj	18	46	—	—	28		106	
Skupaj . . .	173	334	52	52	162	okolu 14 %	488	
							118	
							885	
							46	
							2812	
							387	

Izvoljena je gremijalna - obrtna in gostilničarska lista: Rojnik Ivan, trgovec v Slovenjgradu in gremijalni odbornik; Vrhnik Ivan, gostilničar, kmet, lesni trgovec v Pamečah, okraj Slovenjgradec. Namestniki: Kralj Ivan, mizar, načelnik obrtnega društva v Slovenjgradu, in Kumprej Miha, kmet in lesni trgovec v St. Danijelu, okraj Prevalje.

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

IV. Ljubljanski velesejem.

Ta eminentna narodno - gospodarska prireditelj se vrši letos od 15. do 25. avgusta. Ogledalo gospodarske sile vsakega naroda so njegovi proizvodi v poljedelstvu, obrti oziroma industriji. To je dvoje očes, skozi katera se gleda v njegovo bodočnost. Mi Jugoslovani smo mlada država, ki je polna naravnega bogastva: polje, gozdovi, rudokopi, živinoreja, morje za plovitev in trgovino, vodne sile za električno moč.

Ves svet gleda sedaj, ko smo si stekli svobodo, na nas, če smo sposobni in pripravljeni, da vse te naravne dobrine izporistimo v obrti in industriji ter naši mladi državi pripravimo boljšo bodočnost.

Pokazali smo v resnici, da imamo voljo in sposobnost. Dosedanja ljubljanski velesejmi so veseli dogodki v tem oziru; naš narod je sijajno dokazal svojo sposobnost in položil temelj naši boljši bodočnosti. Odlični strokovnjaki iz Češke, slovaške, Francoske, Belgije, Švice in od drugod so priznali velik napredek našega naroda v kratkem razdobju petih let, odkar je svoboden. Naša industrija je takorekoč še v povojih, ali mi imamo v izobilju vsakovrstnih surovin, najboljši predpogoj za njen razvoj. Gle dati moramo, da postanemo kar najbolj mogoče neodvisni od tujih tovarn in od tujega kapitala in da bo naš izvoz mnogo večji od uvoza. Agraria in industrija naj bo dveje rok na telesu Jugoslavije, ena drugi dodaja in pomaga, da naše gospodarstvo v polni meri napreduje.

Naš napredek je treba svetu, tujini, pokazati, ako hočemo, da bo naš ugled in z njim naš upliv zrastle, kar bo v

našo neizmerno korist. Najlepšo priliko za to nudijo ravno ljubljanski velesejmi. Vsi naši pridobitveni krogi morajo tu na plan, da pokažejo svoj napredek, po katerem nas bo sodil svet. V njihovih rokah je, kakšna bo ta sodba in mi moramo naprej, ne nazaj.

Poleg tega blažijo velesejmi težke krize, ki vladajo sedaj, ter so v veliko moralno in materijelno oporo tako našim industrijem in obrtnikom kot trgovcem.

PRAVI ZAKLAD VSAKEGA

gospodinjstva je dobro milo, zato
zahlevajte povsod **edino le**
MILO „GAZELA“

Razno.

Rimski pakt. Sporazum, ki je bil podpisan dne 28. t. m. med Italijo in Jugoslavijo obsega dva dela z dostavkom, ki se tiče nekaterih po definitivni odobritvi glavne pogodbe s strani obeh vlad dogovorjenih določb. V prvem delu, ki se bo predložil obenem parlamentoma v ratifikacijo, svečano izjavljata kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev in Italiji, da hočeta živeti v prijateljskih odnosih in radi tega storiti vse, da se ti odnosi čimprej uredijo tako, da se odstranijo možnosti vsakršnih sporov. — Cl. 2. stipulira izpremembo čl. 4. rapalske pogodbe. Po tej izpremembi pripada Reka s pristaniščem pod suvereniteto Italije s pogojem, da se en pomol v reškem pristanišču odstopi v eksploatacijo Jugoslaviji za 50 let proti odškodnini 1 dinarja letno. Cl. 3. določa, da Baroš, Delta in Bankino pripadajo pod suvereniteto Jugoslavije. Cl. 4. predvideva male izpremembe naše meje v okolici Reke in v severni Sloveniji. Na Triglavu gre meja pod vrhom. Tekom enega meseca bo posebna mešana komisija določila definitivno mejo. Cl. 5. določa smernice za trgovinski dogovor za našo državo in Italijo na podlagi največjih prednosti. Cl. 6. predvideva izmenjavo ratifikacij v roku meseca dni od odobritve konvencij in sporazuma po beograjskem in rimskem parlamentu. Drugi del sporazuma, ki se ne bo objavil, vsebuje predvsem določbe o garanciji medsebojne nevtralnosti za slučaj spora s tretjim. Obe stranki se svečano obvezujeta, da bosta spoštovali mednarodne pogodbe, sklenjene v St. Germainu, Trianonu in Neuillyu. Italija priznava jugoslovensko integriteto, Jugoslavija pa italijansko. Italija prepušča naši državi, da vodi akcijo v vseh vprašanjih na Balkanu. V tem tajnem paktu so pa tudi nekatere določbe, ki se tičejo prometnih vprašanj. Smatrati je, da gre tu za usodo Baroša in Delte, o kateri so zadnje dni poročali italijanski listi. Vse vesti, da gre za politično zvezo ali vojaško konvencijo med obema državama, so neresnične. V posebni noti, ki jo Italija in Jugoslavija izmenjate po podpisu pogodbe, se bo reguliralo vprašanje Zanelle in bivše reške konstituant. Italija je pristala na to, da se morejo vrniti vsi reški begunci v domače mesto in da jih ne bo preganjala. Dolgove in razne obveznosti Zanelline vlade, ki znašajo nad 5 milijonov lir, bo izplačala Italija. Jugoslavija pri tem nima nobene angažmana.

Skandalozne redukcije v obrtnem in strokovnem šolstvu Slovenije. Kakor se poroča »Slovenskemu Narodu« iz Beograda, je vlada z največjo brezobzirnostjo reducirala naše obrtno in strokovno učiteljstvo ter nam s tem povzročila najtežji udarec razvoju in napredku našega gospodarstva. Reduciran je naš edini keramični strokovnjak. Redukcija na

puškarski šoli v Kranju ogroža cel zavod. Odpravljena je važna ustanova obrtnozadružnega nadzorništva in urada za pospeševanje obrti v Celju. Črtana sta potovalna učitelja za krojaštvo in čevljarstvo. Reducirane so sposobne moči na naši srednji tehnični šoli. **Proti temu koraku je treba odločnega protesta vseh naših gospodarskih organizacij.** Ministrstvo trgovine in industrije je v celnem reduciralo nastopne uradnike, ki spadajo pod oddelek za trgovino in industrijo v Ljubljani: Upokojeni so pri oddelku pis. oficijal Prosec, pis. kancelist Erzín in sluga M. Kostonjevac. Reducirani sta pis. pomočnici Wester in Frank. Pri meroizkustvu so upokojeni meroizkusniki Cof v Kranju, Trop v Mariboru in Erat v Ljutomeru. Sluga Bock v Mariboru je reducirán. Pri uradu za pospeševanje obrta so reducirani: Vodja ekspoziture v Celju in obrtnozadružni instruktor Ign. Založnik ter pisar. pomočnica Laznik, pisar. pomočnica Kregar, potovalni učitelj za krojaštvo Knafelj (že poprej potovalni učitelj za čevljarstvo Majce), potovalni učitelj in vodja Keramične šole Beran. Na puškarski šoli v Kranju so reducirani str. učitelji Rudolf Užnik, Wrulich in Schwarz. Na srednji tehnični šoli v Ljubljani je reducirán inž. Rus in asistentka Lubec. Na trgovski akademiji je reducirán prof. dr. K. Pirjevec, na trgovski šoli v Ljubljani učiteljica Maša Gorazd. Na trgovski šoli v Celju so reducirani učitelji Vudler, Peterlin in Čep. O tem škandalu bomo še pisali.

Potni listi za inozemstvo. Kakor javljajo beograjski listi, se v ministrstvu za notranje zadeve pripravljajo novi predpisi glede izdajanja potnih listov za inozemstvo. Po novih predpisih bo, kakor pišejo listi, manipulacija za pridobitev potnih listov znatno olajšana.

Sladkorna tovarna v Usori. Razredna loterija je določila načelnika ministrstva trgovine in industrije g. Milivoja Savića za svojega delegata v komisiji za ocenitev vrednosti tvornice za sladkor in žganje v Usori (Bosna). Država bo pri tem podjetju, kakor znano udeležena s 35% celokupnega kapitala.

Naš uvoz. V drugem tromesečju leta 1923 je naša država uvozila največ iz Avstrije in sicer za 576,080.338 Din, to je 30.6 out. od celokupnega uvoza v tej dobi, potem iz Českoslovaške za 367,937.964 Din (19.54 odst.), iz Italije za 255,790.805 Din (13.6 odst.), iz Nemčije za 186,448.072 Din (9.9 odst.). To so države, iz katerih prihaja naš glavni uvoz.

Razpust italijanske zbornice. Italijanski Uradni list objavlja kraljev dekret, da je italijanska poslanska zbornica razpuščena. Volitve so razpisane za 6. aprila. Novi parlament se ima sestati dne 24. maja.

Anglija in Rusija. Po poročilih, ki prihajajo iz londonskih vladnih krogov, je sklepati, da Anglija ne bo tako hitro priznala sovjetske Rusije, kakor se je pričakovalo. Anglija zahteva pred principijelnim priznanjem gotove pogoje od strani sovjetske Rusije. Ni izključeno, da bosta o tej zadevi odšla dva člana angleškega kabineta v Moskvo, ki bosta vodila tozadevna pogajanja. Med pogoji Anglije je v prvi vrsti to, da se ukine revolucionarna propaganda v angleških deželah in priznanje pravic angleških trgovskih krogov, pridobljenih v Rusiji ter ureditev po protirevolucionarnih generalih Kolčaku, Denikinu in Wranglu sklenjenih obveznosti.

Naraščanje draginje na Poljskem. Cene najnujnejšim življenjskim potrebščinam se dvigajo na Poljskem od dne do dne. Stot olja stane 15 milijonov, hleb kruha 1 milijon 100 tisoč, 1 kg sladkorja 2 in pol milijona, sveže maslo je po 6 milijonov, 1 izvod časopisa stane 250 tisoč poljskih mark.

Invalidska poštna znamka za 10 para. Po določbi ministrskega sveta z dne 2. oktobra 1923 izroči poštna uprava osrednjemu odboru vojnih invalidov 500.000 invalidskih poštinih znamk po 10 para s sliko kosovske devojke, da jih razproda v korist vojnih invalidov. Te znamke se smejo nalepljati kol spominske nalepnice na dopisnice poleg poštne znamke. Preden se te znamke izročijo osrednjemu invalidskemu odboru, se bodo nafiskale na vsako znamko začelne črke YPM na levi in URI na desni zgornji strani in sicer zato, da se pre-

prečijo zlorabe. Ta prepis pomeni, da znamka ni več pošlna vrednotnica in da ž njo ni plačana pošlna pristojbina.

Mednarodna razstava za mlekarstvo in hladilne naprave v Buenos Aires-u. Ministrstvo za poljedelstvo v Argentini bo priredilo v Buenos Aires-u razstavo za mlekarstvo in hladilne naprave. Razstava se odpre dne 5. maja 1924. Razstavalni prostori se oddajajo brezplačno; samo posebne instalacijske stroške nosijo razstavalci sami. Za prostore in podrobnosti podatke je pisali na naslov: Comisión Organizadora de la Exposición Internacional de Lechería y Refrigeración; Ministerio de Agricultura, Paseo Colón 974, Buenos Aires.

Pristojbina za uporabljanje tajnopisa v zasebnih brzojavkah. Z ministrskim odlokom z dne 31. decembra 1923 je bila s 1. januarjem 1924 letna pristojbina za pravico uporabljanja tajnopisa v privalnih brzojavkah zvišana od 500 na 1.200 Din.

Prvi državni kongres hišnih posestnikov se bo vršil od 3. do 6. maja v Zagrebu. Sestavljen je poseben odbor, ki predlaga zakon o stanovanjih, zakonski načrt o agrarni reformi in vsa vprašanja, ki so s tem v zvezi, nadalje vprašanje ustanovitve gospodarskih združenj, vprašanje gradilne malih stanovanj in zavarovanje proti požaru in toči, dalje ustanovitve posestniške zbornice, skupnega glasila in pristopa mednarodni zvezi hišnih posestnikov v Parizu, vprašanje ustanovitve lasnega denarnega zavoda, pravne zaščite hišnih posestnikov in o davčnem vprašanju. Vsako društvo, ki šteje 100 članov, ima pravico imenovati dva zastopnika, za vsakih nadaljnjih 200 pa še po enega.

Spalni vozovi na francoskih železnica. Medtem ko se pri nas uporaba spalnih vozov smatra za drag luksuz, se deluje v Franciji in Ameriki na tem, da se uporaba spalnih vozov čimbolje popu-

lazira. Zbog tega so se v Franciji uvedli spalni vozovi drugega in tretjega razreda. Prvi razred je zelo drag. Vožnja v novih spalnih vozovih drugega razreda je cenejša od navadne vožnje v prvem razredu, a vožnja v spalnem vozu tretjega razreda je zopet cenejša od navadne vožnje v drugem razredu. Vožnja v spalnih vozovih na daljavo 250 km stane za drugi razred 16.65 frankov, za tretji razred 11.60 frankov. V posameznih vozovih je 6 udobnih postelj.

Svetovna trgovska mornarica. Po podatkih Lloyd Register znaša celokupna prostornina vseh trgovskih parnikov 28.208.206 ton. To število je 1 milijon ton večje nego je bilo v preteklem letu. V tem številu niso všeli parniki, ki se še gradijo in katerih je registriranih že 360 z 1.318.505 tonami.

Francoške mere za zmanjšanje uvoza. Poincaré je predložil zbornici načrt, s katerim se pooblašča vlada, da zabrani uvoz posameznih inozemskih predmetov.

Rumunija in sovjetska Rusija. Belgrajski poslanik kraljevine Rumunije, g. Emandi, je izjavil te dni zastopnikom tiska, da se napovedana konferenca med zastopniki Rumunije in sovjetske Rusije v Salzburgu ne bo vršila. Sovjetska vlada je sicer vztrajala pri tem, da se naj vrši konferenca v Odesi, dočim je Rumunija zahtevala, da se naj vrši sestanek na vsak način na nevtralnem tleh. Sicer pa ne gre za kako priznanje sovjetov, tudi ne gre za vzpostavitev diplomatskih odnosov, marveč predvsem za ureditev obmejnih vprašanj ter za gospodarske odnose. Priznanje Rusije po mnenju Rumunije še ni aktualno. Rumunija je stavila pogoj, da se o besarabskem vprašanju sploh ne govori, pač pa o vprašanju povračila zlatega zaklada rumunske Nar. banke, ki so ga za časa svetovne vojne spravili v Petrograd. Rumunija ne priznava besarabskega vprašanja, ker smatra to stanje kot definitivno.

Tržna poročila.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 25. januarja 1924 se je pripejalo 60 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 3—4 mesece stari, kom. 650—800 Din; 5—7 mesecev 1250—1375 dinarjev; 8—10 mes. 1500—1625 Din; 1 leto 1750—1900 Din. 1 kg žive teže 22—25 Din.

Tržišče kolonijalnega blaga. Povpraševanje tekom zadnjih dni je bilo najmočnejše iz začetka novega leta. Zaloge na deželi so se znatno zmanjšale. Trgovci s kolonijalnim blagom se borijo z novčanimi težkočami manj, nego oni v drugih strokah. Plačila se sicer zavlačujejo, toda ne v takšni meri, kakor se to trdi. Sicer je tudi v tej stroki slabih dolžnikov, toda vendar jih je takih razmeroma malo. Cene za sladkor se drže čvrsto tako pri nas, kakor tudi na svetovnih tržiščih. Ceni sklepi so razprodani, tako, da so tudi zagrebški grosisti primorani povišati cene. Ob koncu preteklega tedna je prišlo do povišanja cen za sladkor v kockah na 21.50 Din in verjetno je, da se bo prihodnji teden cena še zvišala. Izvanredna čvrstost kave traja še dalje. Dasi se je v začetku te velike hode gledalo na njo skeptično, so se morali kupec prepričati, da Brazilija ne popušta, ampak, da nasprotno cene dnevno povišuje. Olje je v preteklem tednu poskočilo za 1 funt ali 2 in pol procenta. Vsa tržišča z rižem so, razen našega, zbog večjih rezerv čvrsta. Na veliko notirajo: v zagrebškem skladišču brez embalaže za kg: sladkor v kockah 21.50 Din, v malih trdih glavah 20.75 Din, kristalni sladkor 19.25 Din, domači 19 Din, kandis 26 Din. Kava Rio dobra 35, prima 36, fina 36.50, ekstra brez primesi 38, specijalna 39, »Santos« Superior 38.50. Riž: »Splendor« Japan glace 6-A 9 Din, Japan štev. 12 Din 8.60. Mast, ameriška v zabojih 27 Din. Olje prima jedilno brez duha

v drvenih sodih po 180 kg ali 100 kg 26.50 Din, v zabojih z dvema vrči po 25 kg 26.50 Din. Octova kislina 80 procentna v balonih po 30 kg 44 Din. Milo originalno marselsko 19. Čokolada »Union« 1½ 48 Din; »Manner« 823 72. Kakao holandski v paketih 30 do 35 Din. Čaj 59—78 Din.

Madžarski sladkorni kartel je povišal cene sladkorja, in sicer kristalnemu od 8140 na 8400 mK, a kockastemu od 8290 na 8400 mK za kg. Zaradi padanja madžarske krone se bodo cene v kratkem ponovno zvišale.

Dobava, prodaja.

Dobava »dura« - elementov. Pri upravi inženjerskih slagališt v Zagrebu se bo vršila dne 11. februarja t. l. druga ofertalna licitacija glede večje količine dvojnih »dura« - elementov.

Dobava cerezina. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 14. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 2000 kg cerezina.

Dobava angleških klesetov. V pisarni Stalne vojne bolnice Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 14. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne ustmena licitacija glede odstranitve 6 obstoječih avtomatičnih stranišč ter dobave in montiranja 8 novih angleških klesetov v Stalni vojni bolnici v Ljubljani.

Dobava specialnih svedrov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. februarja t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave zavojnih svedrov za razpornike.

Dobava cigaretnega papirja. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 18. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 15.000 bobin cigaretnega papirja za izdelovanje luksuznih cigaret.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

v Ljubljani.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 90 milijonov dinarjev ali 360 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lasnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladostnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen.

Trgovce

vsestransko izvežban, več spedi-
cije in carinsko posredniških poslov
išče primernega mesta pri velev-
tvdki. — Naslov pove upravnishvo
»Trgovskega lista«.

LJUBLJANA

SINON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon štev. 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.

Izvršitev točna in solidna!

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

**Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Ivan Jelačin

Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mletih dišav in
rudninske vode

Točna in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
nogavice, potrebščine za
čevljarje, sedlarje, rinčice,
podloge (belgier), potreb-
ščine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanec, vezeno,
svilo, tehtnice decimalne
in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najfineje perilo za gospode in delavstvo

priporoča

Tovarna perila 'TRIGLAV'

v Ljubljani.

Cenjene trgovce v mestu in na deželi se opozarja na priložnostni
ogled sortirane zaloge perila v skladišču **Kolodvorska**
ulica štev. 8 nasproti hotela »Štrukelj«

Najcenejše nove in rabljene PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih
in kopirnih strojev **Ludovik Baraga, Ljubljana**

Šelenburgova ul. 6./I. nadstr. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

Barvni trakovi, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine.

Naročajte »TRGOVSKI LIST«!

Rusi

Slaniki oviti

Prekajene ribe

(Bücklinge)

Ostseeheringe

Kumarce

la znajmske v soli

in kisu

Paradižni sok

la domač, čist, v

dozah

„Konserva“

Prva jugoslovanska industrija
za konzerve rib, sočivja in
sadja, družba z o. z.

Maribor

Zahtevajte cenik!